

Vergelijkingen gaan mank:

Israël is Duitsland niet

9-2-1989

door Johan M. Snoek

In een interview in *Trouw* met de vertegenwoordiger van de PLO in Den Haag, Afif Safieh, stelde deze het Israëlische ministerie van defensie op een lijn met het hoofdkwartier van de Duitse SS in de tweede wereldoorlog. Ik acht dat een kwalijke uitspraak, want het is buiten alle proporties de moordende SS te vergelijken met Rabin, hoe hardhandig diens soldaten ook optreden. Ook Arafat zelf maakte indertijd een dergelijke opmerking maar gelukkig heeft hij dat de laatste tijd nagelaten. Onlangs evenwel vergeleek zijn medewerker Sjarif de Israëlische gevangenkampen met Auschwitz.

Overigens hebben zowel Begin als Sjamilir op hun beurt de Palestijnen vergeleken met de Duitsers en Arafat met Hitler. Zelfs een uiterst intelligent en bovendien gematigd man als Abba Eban noemde de grenzen van Israël van voor de zesdaagse oorlog 'Auschwitz-grenzen'.

Zoals mijn generatie zich maar al te goed

herinnert, trad Duitsland niet alleen tegen de joden op met een niets ontziende wreedheid, maar drukte ook de Duitse bezettende macht alle openlijke protesten van niet-joodse Nederlanders de kop in. Zo werd de februaristaking gebroken door het fusillieren van tientallen gegijzelden. Zoiets doet Israël niet.

Wel blaast het Israëlische leger, als iemand van een gewelddaad beschuldigd wordt, de woning van hem en zijn gezin op, niet zelden nog zelfs voor de rechter een vonnis heeft geveld. Het aantal op die manier verwoeste huizen loopt al in de duizenden. Bovendien worden er duizenden Palestijnen gevangen gehouden onder erbarmelijke omstandigheden; veel groter dan het aantal doodgeschoten Palestijnen is dat van de gewonden in de ziekenhuizen.

Tot de structurele verdrukking in het bezette gebied behoort het onteigenen van grond waarop dan Israëlische kolonisten hun nederzettingen bouwen te midden van de Palestijnen. De kolonisten zijn burger maar krijgen toch vergunning wapens te

dragen en ze gebruiken die ook. Hun aantal loopt nu al in de tienduizenden en neemt steeds toe, terwijl de nederzettingen zich uitbreiden. Iets dergelijks is ons tijdens de Duitse bezetting bespaard gebleven. Maar in Israël zijn er weer enkele tientallen soldaten die weigeren in het bezette gebied dienst te doen, ook al levert dat hun gevangenschap op. Dat zou in Duitsland ondenkbaar zijn geweest: de uiterst zeldzame dienstweigeraar kreeg onmiddellijk de doodstraf. Ik denk dat vergelijken eigenlijk onmogelijk is, evenals bij appels en peren.

Yehoshoea

Nu heeft evenwel de Israëlische auteur A. B. Yehoshoea een parallel getrokken tussen de *reacties* van het Israëlische publiek op de gebeurtenissen in het bezette gebied, én die van de Duitsers die later bekeerden niet te hebben geweten wat de joden tijdens de tweede wereldoorlog werd aangedaan. In een interview in de Israëlische 'kwaliteitskrant' *ha-Aretz* zegt hij: „Wat er in Duitsland gebeurde is totaal iets

anders dan wat er nu bij ons gebeurt. Maar wél een punt van overeenkomst is het afweermechanisme, waardoor we onplezierige feiten niet tot ons laten doordringen. We raken eraan gewend dat er in het bezette gebied per dag soms vijf of zes doden vallen, dat een oud man door soldaten wordt doodgeslagen, dat een vrouw dertig dagen eenzame opsluiting krijgt en gevangenen afschuwelijk vernederd worden; dat een kwart miljoen mensen huisarrest krijgt opgelegd.”

De auteur vervolgt: „Misschien had ik toch niet de vergelijking tussen ons en de Duitsers tijdens de tweede wereldoorlog moeten maken. Een beter voorbeeld is dat van de Fransen in Algerije of van de Nederlanders in Indonesië. Maar het Franse en het Nederlandse volk konden nog als verontschuldiging aanvoeren dat het allemaal ver weg gebeurde, en dat ze het daarom niet wisten. Wij daarentegen hebben te doen met gebeurtenissen in een gebied dat vlak bij is.”

Yehoshoea zegt dan: „Ik behoor tot een

generatie voor wie de *Sjoa* (de moord op de zes miljoen joden, JMS) twee lessen had. Allereerst: dit mag nooit meer gebeuren! Maar er was ten tweede het testament van de slachtoffers: „Heb oog voor het onrecht bedreven jegens anderen.” Hij eindigt met de opmerking: „Het feit dat wijzelf slachtoffers van de *Sjoa* waren geeft ons geen blanco cheque om te doen waar we zin in hebben. Integendeel: de *Sjoa* legt ons de verplichting op om het onrecht diep te verafschuwen en gevoel te tonen voor het lijden van anderen, ook van hen die niet tot ons eigen volk behoren.”

Het maken van onjuiste vergelijkingen – van welke klant dat dan ook moge geschieden – is een treurige zaak, omdat het een begin van de ontluiking van een gesprek tussen beide partijen dat tot vrede zou kunnen leiden, dreigt te beschadigen. Maar Yehoshoea toont gevoel en respect voor de ander, en dat is een teken van hoop.

De auteur is (emeritus) gereformeerd predikant.